

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การประกันภัยสินค้าทางทะเลมีบทบาทสำคัญต่อการค้าระหว่างประเทศมาช้านาน โดยมีจุดหมายเพื่อให้ผู้ซื้อและผู้ขายสินค้าสามารถดำเนินธุรกิจได้อย่างต่อเนื่อง และปราศจากปัญหาทางการเงินจากการที่ทรัพย์สินต้องสูญเสียชีวิตหรือเสียหาย อันเนื่องมาจากการเสี่ยงภัยทางทะเล ซึ่งอาจเกิดขึ้นตลอดเวลาที่สินค้าอยู่ระหว่างการขนส่ง จากพัฒนาการอันยาวนานดังกล่าวประกอบกับระบบธุรกิจการค้าระหว่างประเทศที่มีลักษณะซับซ้อน และหลากหลาย ทำให้สัญญาประกันภัยสินค้าทางทะเลมีลักษณะที่ต่างไปจากสัญญาประกันภัยโดยทั่วไป และไม่อาจนำหลักเกณฑ์ของสัญญาประกันภัยทั่วไปมาใช้ด้วยกันได้ทั้งหมด จึงทำให้เกิดระบบเฉพาะของการประกันภัยสินค้าทางทะเลขึ้น ด้วยตระหนักในเหตุผลและความจำเป็นดังกล่าวข้างต้น คณะกรรมการร่างประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ของไทยจึงมีมติบัญญัติกฎหมายเรื่องการประกันภัยทางทะเลรวมไว้ในบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ในขณะนั้น หากแต่มีเจตจำนงที่จะให้มีการบัญญัติกฎหมายดังกล่าวเป็นการเฉพาะแยกต่างหากจากประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ จึงเพียงแต่ระบุไว้ในมาตรา 868 แต่เพียงว่า "อันสัญญาประกันภัยทะเล ท่านให้บังคับตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายทะเล"

แม้ว่าประเทศไทยจะประกาศใช้ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาเป็นเวลากว่า 60 ปี แล้วก็ตาม แต่ก็ยังหาได้มีการบัญญัติกฎหมายประกันภัยทางทะเลขึ้นมาแต่อย่างใดใหม่ ทั้ง ๆ ที่ธุรกิจการค้าระหว่างประเทศของไทยโดยเฉพาะอย่างยิ่งการผลิต และส่งสินค้าออกไปขายยังต่างประเทศได้เจริญเติบโตก้าวหน้าจนได้ชื่อว่าเป็นประเทศอุตสาหกรรมใหม่ ดังนั้นการที่ธุรกิจการค้าระหว่าง

ประเทศไทยเจริญเติบโตรวดเร็วหน้า เช่นนี้ จึงเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องมีความหมายที่ สอดคล้องและทันต่อเหตุการณ์เพื่อส่งเสริมให้การพัฒนาประเทศไทยเจริญรุดหน้าโดย ไม่มีอุปสรรค การที่ประเทศไทยไม่มีกฎหมายประกันภัยทางทะเลรองรับกับการ ทาสัญญา เช่นนี้ย่อมเป็นข้ออุปสรรคและเกิดความไม่แน่นอนในการบังคับใช้กฎหมาย ของศาลซึ่งส่งผลกระทบต่อการค้าในธุรกิจการค้าระหว่างประเทศของบุคคลที่ เกี่ยวข้อง ความไม่ชัดเจนของแนวปฏิบัติของศาลในการใช้กฎหมายบังคับกับสัญญา ประกันภัยสินค้าทางทะเลก็ดีหรือการที่ศาลนำบทบัญญัติของประมวลกฎหมายแพ่ง และพาณิชย์ว่าด้วยการประกันภัยทั่วไปมาปรับใช้กับการประกันภัยสินค้าทางทะเลก็ ดี อาจทำให้เกิดปัญหาความไม่สอดคล้องกับประเพณีปฏิบัติของหลักการประกันภัย สินค้าทางทะเลในธุรกิจการค้าระหว่างประเทศ ดังนั้นจึงสมควรที่จะนำปัญหาดัง กล่าวมาทำการศึกษาวิเคราะห์โดยละเอียดเพื่อเสนอแนะแนวทางแก้ไขทั้งในระยะ สั้น และในระยะยาวต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มุ่งที่จะศึกษาหลักการสำคัญของระบบการประกันภัย สินค้าทางทะเลของอังกฤษและกรมธรรม์ประกันภัยสินค้าทางทะเลซึ่งได้รับการ ยอมรับว่าเป็นระบบการประกันภัยทางทะเลเพียงประเทศเดียวที่มีลักษณะระหว่าง ประเทศ รวมทั้งศึกษาถึงปัญหาต่าง ๆ อันเกิดขึ้นในระบบกฎหมายไทยเกี่ยวกับการ บังคับใช้กฎหมายในการประกันภัยสินค้าทางทะเลรวมตลอดไปจนถึงเสนอแนะ แนวทางการปรับใช้กฎหมายเพื่อยุติปัญหาต่างๆ เหล่านี้ในขณะที่ยังไม่มีกฎหมาย เฉพาะเกี่ยวกับการประกันภัยทางทะเลโดยจะได้เสนอแนะแนวทางการแก้ปัญหา ในระยะยาวโดยการบัญญัติกฎหมายเฉพาะขึ้นใช้บังคับต่อไป

สมมติฐานของการวิจัย

ในปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายประกันภัยทางทะเล การนำบท บัญญัติของกฎหมายประกันภัยทั่วไปในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาใช้บังคับ

กับสัญญาประกันภัยสินค้าทางทะเลในบางกรณีไม่สอดคล้องกับหลักกฎหมายประกันภัยทางทะเลอันเป็นที่ยอมรับกันทั่วไป

ขอบเขตและวิธีการศึกษาวิจัย

เนื่องจากสัญญาประกันภัยทางทะเลมีความสลับซับซ้อน และมีขอบเขตกว้างขวาง เพราะไม่เพียงแต่จะหมายถึงการประกันภัยสินค้าทางทะเลเท่านั้น หากแต่ยังขยายรวมไปถึงการประกันภัยตัวเรือ และเครื่องจักร (Hull & Machinery) ตลอดจนความรับผิดชอบต่อบุคคลภายนอกด้วย ดังนั้นเพื่อให้เกิดความเป็นเอกภาพ และไม่ให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีขอบเขตกว้างขวางเกินไปนัก ผู้เขียนจะได้ทำการศึกษามุ่งเน้นเฉพาะหลักกฎหมายในส่วนที่เกี่ยวกับการประกันภัยสินค้าทางทะเลและกรรมธรรม์ประกันภัยสินค้าทางทะเลฉบับใหม่ปี ค.ศ. 1982 สำหรับวิธีการศึกษาวิจัยนั้น ผู้เขียนจะใช้วิธีการศึกษาวิจัยเอกสาร (Documentary Research) ครอบคลุมรวบรวมข้อมูลที่เป็นเอกสารเกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษแล้วนำข้อมูลนั้นมาศึกษาวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา

1. ได้ทราบถึงระบบการประกันภัยทางทะเลของอังกฤษตามพระราชบัญญัติการประกันภัยทางทะเล ค.ศ. 1906 และกรรมธรรม์ประกันภัยสินค้าทางทะเลของอังกฤษซึ่งได้รับการยอมรับและประเทศต่าง ๆ ให้นำไปใช้กันทั่วโลก
2. ได้ทราบถึงปัญหาอันเกิดขึ้นจากการที่ประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายเกี่ยวกับการประกันภัยทางทะเลเพื่อใช้บังคับกับการประกันภัยสินค้าทางทะเลหรือปัญหาอันอาจจะเกิดขึ้นในอนาคตจากการที่ไม่มีกฎหมายดังกล่าว
3. ได้ทราบถึงแนวทางในการแก้ไขปัญหานั้นปัจจุบัน และทราบถึงข้อเสนอแนะในการร่างกฎหมายเฉพาะว่าด้วยการประกันภัยทางทะเลขึ้นใช้บังคับเพื่อแก้ปัญหาระยะยาวต่อไป